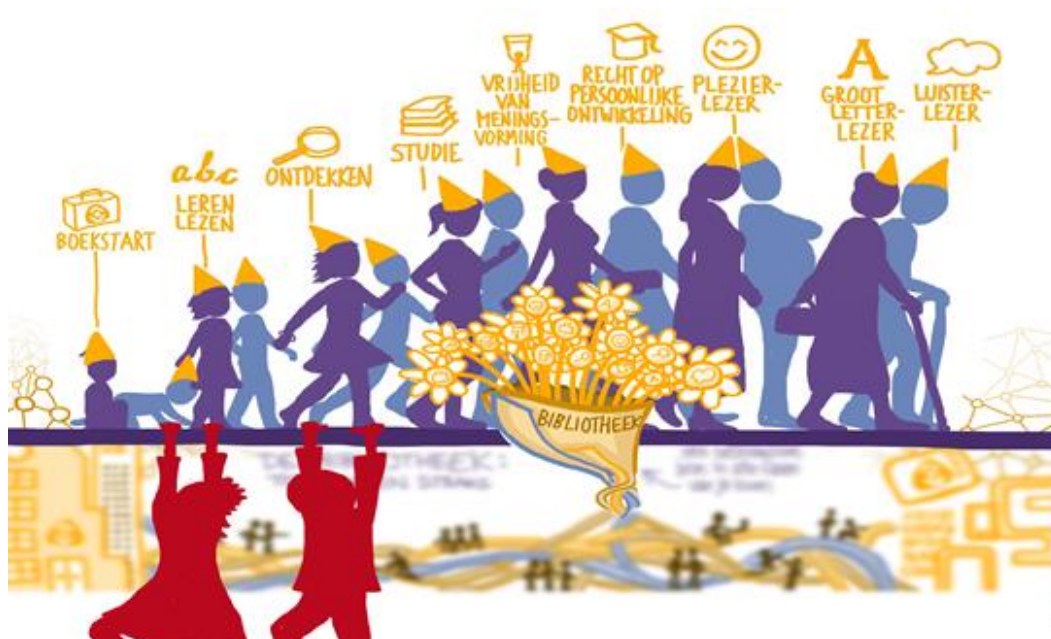

Basisvaardigheden Netwerkplan 2016-2018

Datum: 29.03.2016
Auteur: Stafafdeling Bibliotheekstelsel
Status: Publicatieversie 1.0

Inhoud

Inhoud	1
1. Aanleiding en Achtergrond	2
2. Doel en activiteiten netwerkprogramma	4
2.1 Missie en doelstelling	4
2.2 Activiteiten / programma	4
3. Netwerksamenwerking	7
3.1 Stakeholders	7
3.2 Netwerkorganisatie uitvoering de Bibliotheek <i>en basisvaardigheden</i>	9

1. Aanleiding en Achtergrond

Grote groepen mensen op achterstand

- Ongeveer 1,3 miljoen Nederlandse volwassenen (16-65 jaar) zijn laaggeletterd.
- Ongeveer 840.000 Nederlanders zijn niet vaardig genoeg om zaken met de overheid online te regelen of hebben de middelen er niet voor.

Basisvaardigheid wordt verwacht

Van mensen wordt verwacht dat ze zelf verantwoordelijkheid nemen en dat ze hun zaken zelf kunnen regelen. Om deel te kunnen nemen aan de samenleving is een minimum aan basisvaardigheden vereist: taalvaardigheid, digitale vaardigheden en rekenvaardigheid.

Sociaal domein en educatie: decentralisatie

Verskillende taken zijn onlangs gedecentraliseerd van de Rijksoverheid naar gemeenten. Voor het beleidsterrein basisvaardigheden is de volgende wetgeving relevant:

- de Participatiewet
- de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
- de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)

De WEB zorgt voor een geleidelijke vergroting van de bestedingsvrijheid van gemeenten bij de aankoop van educatie-aanbod. De centrumgemeenten van 35 arbeidsmarktregio's zijn verantwoordelijk voor de kwaliteitsbewaking van het aangekochte non-formele educatie-aanbod. Het terrein educatie gaat na deze transitieperiode na 2018 eveneens op in het sociaal domein.

Overheid investeert: Tel mee met Taal

- Naast de structurele investeringen in het onderwijs zet de overheid erop in om een basisniveau van geletterdheid in de Nederlandse samenleving te bereiken. In opvolging op het Actieplan Laaggeletterdheid 2012-2015 investeren drie ministeries (OCW, SZW, VWS) samen 54 miljoen euro in het actieprogramma 2016-2018 *'Tel mee met Taal'*.
- Het programma heeft twee hoofddoelstellingen op het gebied van leesbevordering voor de jeugd en bestrijding van laaggeletterdheid onder volwassenen:
 - In de periode 2016-2018 verbeteren tenminste 45.000 Nederlanders hun taalbeheersing zodanig dat zij aantoonbaar beter scoren op taalbeheersing en maatschappelijke participatie, waaronder arbeidsdeelname.
 - In 2018 worden in totaal 1 miljoen jonge kinderen tot en met de basisschoolleeftijd bereikt met leesbevorderingsactiviteiten, zodat hun taalvaardigheid en leesplezier toenemen.

Uitvoering door Stichting Lezen en Stichting Lezen & Schrijven

De verantwoordelijkheden voor de uitvoering van het actieprogramma liggen grotendeels bij twee partijen.

- Voor de jonge leeftijden ligt de uitvoering bij Stichting Lezen via de Kunst van Lezen programma's *BoekStart* en de Bibliotheek *op school*.
- Voor volwassenen ligt de uitvoering bij Stichting Lezen & Schrijven. De aanpak van *'Taal voor het leven'* wordt in *Tel mee met Taal* landelijk geïmplementeerd. Dat zal o.a. resulteren in een landelijk netwerk van *Taalhuizen*.

Bibliotheeken zetten in op basisvaardigheden: van jong tot oud

- Bij de verbreding van hun rol in de samenleving (o.a. Route 2020 programma van de Vereniging van Openbare Bibliotheken) bieden bibliotheken diensten en activiteiten aan voor volwassenen die zich willen ontwikkelen. Daarmee bouwen ze aan hun positie op een relatief nieuw werkterrein: dat van non-formeel (en informeel) leren.
- Bibliotheken willen met hun aanbod op het gebied van lezen en leren burgers in staat stellen om deze basisvaardigheden te verwerven en te behouden zodat zij zelfredzaam worden en actief kunnen participeren in de hedendaagse samenleving.
- Bibliotheken werken daarbij intensief samen met Stichting Lezen en Stichting Lezen & Schrijven en lokaal met stakeholders die een rol spelen op dit terrein.

Bouwstenen voor dienstverlening basisvaardigheden

- De landelijke Programmalijn de Bibliotheek *en basisvaardigheden* is door de KB in 2014 en 2015 ontwikkeld in nauwe samenwerking met de POI's en bibliotheken en is opgezet volgens het model van de Bibliotheek *op school*.
- Op basis van 'best practices' zijn de bouwstenen voor dienstverlening van de bibliotheek op het gebied van basisvaardigheden bijeengebracht:
<http://basisvaardigheden.bibliotheek.nl>.

de Bibliotheek
en basisvaardigheden

Contact webmaster | Hoog contrast

Home ▾ Toolkit ▾ Actueel Contact

Lezen, rekenen, computeren: de Bibliotheek kan helpen

Lezen, schrijven en rekenen zijn vaardigheden die iedere Nederlander nodig heeft. Ze zijn essentieel om deel te nemen aan onze samenleving. Omgaan met computers hoort daar tegenwoordig ook bij.

Maar er zijn 4 tot 6 miljoen Nederlanders die kennis of vaardigheid tekort komen.

Lokale bibliotheken kunnen al deze Nederlanders de helpende hand bieden. Op deze website vindt u daarover veel informatie: over producten, projecten, communicatie en beleid.

Doet uw bibliotheek ook mee?

Taalvaardig!

Voor bibliotheken die diensten willen opzetten om laaggeletterdheid aan te pakken.

Digivaardig!

Voor bibliotheken die dienstverlening willen opzetten rond digitale vaardigheden.

- lees meer

Actueel

 Webinar Taalkit DUTCH 18 april
Werk u als vrijwilliger met vluchtelingen in de noodopvang en helpt u ze met het leren van de Nederlandse taal? Volg dan op 18 april het webinar van CINOP en ETV.nl over de Taalkit DUTCH.

[Bekijk details >](#)

 Monitor Digitale Basisvaardigheden meet effect van bibliotheekdiensten
Om te meten wat het effect is van het educatieaanbod van bibliotheken op het gebied van digitale basisvaardigheden, is er nu de Monitor Digitale Basisvaardigheden. Meer info op de KB-website

[Bekijk details >](#)

 Symposium 'Lezen = Groeien'
Op 31 maart a.s. organiseren de Lionsclubs Nederland het symposium 'Lezen = Groeien!'. Alle informatie en inschrijvingsformulieren vindt u op de website van de Lionsclubs. Doel

2. Doel en activiteiten netwerkprogramma

Bibliotheeken zetten met (digiTaalhuis)partners hun expertise in om prestaties op het gebied van basisvaardigheden van volwassenen te verbeteren en op die manier de maatschappelijke waarde van bibliotheken te vergroten.

2.1 Missie en doelstelling

- Groei naar 100% deelname van bibliotheken aan Tel mee met Taal.
- Forse groei in bereik en resultaten van de digiTaalhuizen in bibliotheken.
- Dienstverlening betreffende basisvaardigheden vindt plaats volgens de bouwstenen digiTaalhuizen.
- Uitbouwen van de landelijke allianties.
- Realiseren en meten van maatschappelijke waarde.

Doelstelling Netwerkprogramma

POI's en directies van bibliotheken ondersteunen de volgende doelstellingen:

- Verwerven van de positie als landelijke partner Tel mee met Taal 18+.
- Stimuleren van geletterdheid en digitale vaardigheid van volwassenen door (ondersteuning van) bibliotheken in de arbeidsmarktregio's.
- Ondersteunen van bibliotheken in hun lokale setting (operationeel en inhoudelijk).
- In 2018 heeft elke basisbibliotheek een digiTaalhuis.

2.2 Activiteiten / programma

Opbouw en activiteitenprogramma vindt plaats aan de hand van de bouwstenen basisvaardigheden. Deze omvatten de volgende onderwerpen:

1. Netwerk & beleid

A Strategische allianties

- Doel: Positionering rol van het bibliotheekstelsel op het gebied van basisvaardigheden.
- Resultaten:
 - Overeenkomst KB , Stichting Lezen & Schrijven en Kunst van Lezen.
 - Positionering Bibliotheekstelsel in het educatief-maatschappelijk domein.
 - Voorwaardenscheppend ten aanzien van uitvoering / borging programma de Bibliotheek *en basisvaardigheden*.
- Gebruik van de landelijke educatieve kaart basisvaardigheden t.b.v. de websites taalzoeker.nl, digitaalhulpplein.nl en Dutchroadmap.nl.
- Aanpak:
 - Doorlopend proces: Landelijke lobby bij ministeries en (landelijke) partners.
 - Communicatie over thema's en resultaten.

B Netwerksamenwerking Tel mee met Taal

Bibliotheeken, Stichting Lezen & Schrijven, overheden, partners (taalaanbieders en verwijzers) werken als netwerk aan de realisatie van de doelstelling van Tel mee met Taal.

- Er zijn afspraken gemaakt tussen Stichting Lezen & Schrijven en de KB om te komen voor gezamenlijke kwaliteitscriteria voor Taalhuizen.
- Uitrol Taalhuizen: POI's monitoren de lokale uitrol en rapporteren aan de projectleider. De projectleider rapporteert aan de Stuurgroep.
- Er is een halfjaarlijks rapportage over de stand van zaken.
- Afstemming met infrastructuur van Stichting Lezen & Schrijven
- Er is een groeimodel per provincie.

2. Collectie & Programmering

Voor verschillende doelgroepen (zoals bijvoorbeeld laaggeletterden, digibeten) zijn er in de bibliotheek (digiTaalhuis) specifieke (digitale) collectie-pakketten beschikbaar. Het aanbod is gericht op (non-formeel) leren en advies op maat.

- Doel
 - Programmering van activiteiten is gericht op (non-formeel) taalaanbod en digivaardigheden.
 - KB en SPN/POI's ontwikkelen de gezamenlijke visie op de collectie en het gebruik van materiaal in bibliotheken. Inclusief niveau-indeling bij les-, leer- en leesmateriaal.
 - Collectie is zowel beschikbaar voor de uitleen als voor de taalactiviteiten binnen de Bibliotheek.
 - Rekening houden met en afstemming op de verschillende gebruikers (doelgroepen, begeleiders en vrijwilligers).
- Resultaten
 - Bredere visie op de collectie binnen een Taalhuis en collectieplan / advieslijst
 - Voorstellen voor nieuw aan te kopen producten en diensten (zoals bijvoorbeeld de Slimme Nieuwslezer, oefenen.nl, Digisterker).
 - Afstemming met partners over een landelijke lijst met niveau-indelingen.
 - Collectie-pakketten gericht op bepaalde doelgroepen.
 - Collectie en programmering op: <http://basisvaardigheden.bibliotheek.nl/>
 - Best practices aanleveren voor plaatsing op deze website.

3. Monitoring & onderzoek

Bereik- en effectmeting van actielijn 2 (Taalakkoord Tel mee met Taal), actielijn 3 (Kunst van het Lezen) en 4 (Experimenten). Monitoring is een integraal onderdeel van gesubsidieerde activiteiten.

- Doel
 - Meten van de gerealiseerde maatschappelijke waarde.
 - Monitoring van de outcome en output digiTaalhuizen.

- Resultaten
 - Planning van de oplevering van resultaten en de ontwikkeling van monitoring-instrument.
 - Visie over opzet en uitvoering van monitoring op de Bibliotheek *en basisvaardigheden*, in samenwerking/afstemming met partners.
 - Ontwikkeling kwaliteitsonderzoek.
 - Peiling basisvaardigheden 18+ / BOP.
 - Monitoring digitale vaardigheden / BOP.

4. Scholing & opleiding

- Doel:
 - Inzicht in bestaande behoefte (competenties) bij medewerkers (en vrijwilligers) in bibliotheken.
 - Opleiding en trainingen ontwikkelen en organiseren.
- Resultaten:
 - Een opleidingsplan (inhoud, planning en uitvoering).
 - De competentieprofielen voor de opleiding van bibliotheekmedewerkers zijn afgestemd op bestaande profielen.
 - De opleidingsmodules zijn ontwikkeld in afstemming met de opleidingsmodules van Taal voor het Leven.
 - Er zijn ook modules op het gebied van digitale vaardigheden.

5. Kennisdeling & advies

- Doel: Landelijke kennisdeling organiseren, onderdeel Taalhuizen in afstemming met Stichting Lezen & Schrijven.
- Resultaten (vanuit KB):
 - Specifiek voor digitale vaardigheden worden matchmakingsbijeenkomsten met partnerorganisaties doorgevoerd zoals ook in 2015 is gebeurd.
 - De uitvoering hiervan gebeurt in afstemming met adviseur Maaïke Toonen.
 - Voor kennisdelingsbijeenkomsten organiseren over Taalhuizen in afstemming met Stichting Lezen & Schrijven.
 - Landelijke dag Basisvaardigheden voor directies en medewerkers van bibliotheken en hun samenwerkingspartners. (advies vanuit KB)
 - 2 keer per jaar Platform Basisvaardigheden. (organisatie door KB)
 - Bibliotheken hebben kennis van financieringsmogelijkheden
- Resultaten (vanuit SPN, Samenwerkende POI's Nederland):
 - Document aanpak Kennisdeling (KD) inclusief planning.
 - Kennisdeling in kader van de Bibliotheek *en basisvaardigheden* organiseren.
 - Jaaragenda alle KD momenten.
 - Kennisdeling digitaal via bieb to bieb en via webinars.
 - Landelijke dag Basisvaardigheden (organisatie en uitvoering).
 - 2 keer per jaar Platform Basisvaardigheden.

6. Marketing & communicatie

De Bibliotheek maakt voor de marketing en communicatie gebruik van landelijk ontwikkelde modellen en uitingen en vertaalt deze naar de lokale situatie

- Doel
 - Positioneren van bibliotheken in het maatschappelijk veld.
 - Onderzoek naar infrastructuur t.b.v. communicatie (vergelijkbaar met de aanpak van de Bibliotheek *op school*).
- Resultaten
 - Communicatieplan.
 - Infrastructuur t.b.v. communicatie.
 - Planning over actualisatie en redactievoering website de Bibliotheek *en basisvaardigheden*. (Structureel redactievoering bij KB)
 - Actualisatie van de website.

7. Innovatie & doorontwikkeling

Het programma de Bibliotheek *en basisvaardigheden* wordt doorontwikkeld, zowel binnen de gedefinieerde bouwstenen als m.b.t. aanpalende thema's. Hiervoor zijn werkgroepen ingericht voor de inhoudelijk inbreng vanuit de bibliotheeksector. Nieuwe initiatieven en innovatie worden vanuit de KB aangestuurd en worden uitgevoerd als project (bijvoorbeeld samenwerking KB-Belastingdienst of initiatieven m.b.t. vluchtelingen). Daarbij zijn het vormgeven van de educatief-maatschappelijke bibliotheek en het bereiken van samenhang richtinggevend. Op termijn gaan de projecten op in het programma de Bibliotheek *en basisvaardigheden*.

3. Netwerksamenwerking

Voor het slagen van de Bibliotheek *en basisvaardigheden* is samenwerking een cruciale succesfactor. Het is belangrijk dat het op alle niveaus gebeurt: landelijk, provinciaal en lokaal.

3.1 Stakeholders

1. Primaire stakeholders

- Partners Tel mee met Taal:
 - Drie ministeries werken samen in het Actieprogramma 2016-2018: De ministeries van OCW, SZW en VWS. De programma's Kunst van Lezen (voor de leeftijden 0-18 jaar, Stichting Lezen in samenwerking met KB) en Taal voor het Leven (voor de leeftijden 18+ jaar, Stichting Lezen & Schrijven) worden op sommige onderdelen door alle drie partijen uitgevoerd.
 - Stichting Lezen, Stichting Lezen & Schrijven en de KB zullen een intentieverklaring tekenen als basis voor de uitvoering van Tel mee met Taal. Daarbij zijn digiTaalhuizen een belangrijk vehikel om mensen in hun eigen omgeving basisvaardiger te maken.

- Partners voor het netwerkprogramma in het bibliotheekstelsel:
 - De KB werkt samen met POI's en SPN aan de uitvoering van de Bibliotheek *en basisvaardigheden*. De KB heeft daarbij een coördinerende en sturende taak en ontwikkelt (nieuwe) initiatieven (door).
 - De POI's ondersteunen de lokale bibliotheken in de implementatie van de Bouwstenen.
 - Tevens hebben de G4 bibliotheken aanbod voor het basisvaardiger maken van mensen; hoewel het lokale programma op deze plaatsen veelal een andere naam draagt, implementeert men wel degelijk de onderdelen die ook in de Bibliotheek *en basisvaardigheden* zijn omschreven. Op sommige vlakken is de ervaring van de grote bibliotheken omvattender dan in andere delen van het land.
 - De lokale bibliotheken implementeren de bouwstenen van de Bibliotheek *en basisvaardigheden*, en ook de aanpak van Taal voor het Leven (die in de bouwstenen is opgenomen). Zij realiseren het digiTaalhuis met dienstverlening op het gebied van basisvaardigheden.

2. Secundaire stakeholders

- Steunpunt Basisvaardigheden (landelijk expertisecentrum basisvaardigheden, adviseert over wet- en regelgeving m.b.t. basisvaardigheden)
- ETV.nl (ontwikkelaar, leverancier van oefenen.nl)
- Digisterker (ontwikkelaar, leverancier van werken met de e-overheid)
- CINOP (onderwijskundig ontwikkelaar gericht op werk, arbeidsparticipatie)
- SeniorWeb (landelijk organisatie, lokale werkorganisatie van vrijwilligers die met name ouderen trainen en ondersteunen bij digitale vaardigheden)
- Belastingdienst (partner in het bieden van gratis digivaardigheids cursussen en toegang tot computers met internet aan mensen en het ter beschikking stellen van ruimte en computers voor spreekuren van maatschappelijke dienstverleners, voor de ondersteuning van burgers bij het regelen van belasting- en toeslagzaken.)
- UWV (verwijst werkzoekenden door voor ondersteuning op basisvaardigheden gericht op werk, sollicitatievaardigheden en arbeidsparticipatie)
- Ministerie van VWS (m.b.t. regelhulp)
- Ministerie van BZK (Digitaal 2017, Digitaal Hulpplein)
- VOB (belangenbehartigende organisatie)

[De volledige lijst wordt u binnenkort ter beschikking gesteld op de website <http://basisvaardigheden.bibliotheek.nl>]

3. Interne Stakeholders KB

- Directie
- Stafafdeling bibliotheekstelsel
 - Coördinatie programma (door programma-coördinator basisvaardigheden)
 - Innovatie en ontwikkeling bouwstenen (door adviseurs basisvaardigheden)
- Sector Innovatie & Ontwikkeling (I&O), Afdeling Onderzoek
 - Monitoring & gegevensverzameling
 - Kennisdeling & opleiding (samen met SPN)
- Sector Marketing & Diensten (M&D), Afdeling Collecties / Inkoopcie, Afdeling Publieksdiensten, Afdeling Marketing & Educatie, Afdeling Dienstontwikkeling
 - Collectie
 - Communicatie & marketing
- Afdeling Corporate Communicatie
 - Communicatie & marketing

3.2 Netwerkorganisatie uitvoering de Bibliotheek en basisvaardigheden

De netwerkorganisatie basisvaardigheden wordt ingericht naar het voorbeeld van de Bibliotheek *op school*: de wijze van organiseren is effectief en efficiënt en de rollen van de netwerkpartners sluiten aan bij de taakomschrijving zoals omschreven in de Wsob.

- Gedelegeerd opdrachtgever: hoofd stafafdeling
 - Voorzitter stuurgroep met SPN en G4
- Programma coördinator basisvaardigheden KB
 - coördinatie programma
 - contact met de landelijke overheden en organisaties
 - samenwerking Stichting Lezen & Schrijven
 - ontwikkeling bouwstenen
- Projectleider implementatie SPN
 - coördinatie implementatie programma
 - inhoudelijke afstemming met Stichting Lezen & Schrijven
- Coördinatoren POI's
 - onderhouden en versterken van het netwerk op provinciaal niveau
 - afstemmen met regiocoördinatoren Stichting Lezen & Schrijven
 - ondersteunen bibliotheken

KB en SPN sluiten een samenwerkingsovereenkomst voor het netwerkprogramma basisvaardigheden 2016-2018.